

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרֻשֵׁת וִיקְרָא

ז' ניסן תשפ"א

הפטרה: עם זו יצאתי לי

יצאת שבת ר"ת 19:05

פרשת הנשיאים-יום ז', אין אומרים צדקתך

ברכת הלכנה

גיליון 612

ניצאת השבת:

18:30

ירושלים: 18:27

מניסת השבת:

17:20

ירושלים: 17:14

אָדָם גָּדוֹל מִתְחִיל בָּא' זַעֲרָא

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

הפרשה פותחת בדברי ה' למשה: "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד". רש"י על אתר מפרש: ויקרא אל משה - לכל דברות ולכל אמירות ולכל צווים קדמה קריאה לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו שנאמר (ישעיה ו'): "וקרא זה אל זה", אבל לנביאי האומות עובדי כוכבים ומזלות, נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר: "ויקר אלקים אל בלעם".

והנה בתוך פרשתנו מופיע הדיבור אל משה במילה ויקרא, אך הכתיב בספר תורה הוא א' זעירא, א' קטנה, ומילה זו נראית כמו המילה "ויקר". איך יתכן שדיבור ה' אל משה יהיה כתוב בצורה זו הנחשב עראי וכו'? יתר על כן, הרי רצון ה' היה, לפי דברי רש"י דלעיל, שיהיה כתוב "ויקרא" לשון חיבה?

רבותינו אומרים, שאכן היה צריך להיות כתוב "ויקרא" בגדול, אלא שמשה רבנו מתוך ענוותנותו הקטין את האות א' שלא להדגיש את חיבתו של הקב"ה אליו. ואולם מעירים רבותינו שלמשה היתה כמות דיו מסוימת לכתיבת כל התורה, לכל מילה ומילה ולכל אות ואות, וכאשר הוא הקטין את האות א' נשאר מעט דיו. מה עשה משה? מרח אותו על פניו. והנה כאשר ירד משה מהר סיני הוא לא ידע כי קרן עור פניו.

ממה קרן עור פניו של משה רבנו? מאותו מעט דיו שנותר לו בקולמוסו. כלומר, משה נתכוון למעט מגדולת עצמו על ידי הקטנת האות א', והנה דוקא ההקטנה הזו מגדילה אותו, "קרן עור פניו" – ויראו מלגשת אליו. כך נקבע ביהדות כי "מאן דזעיר היהוא רב". פירוש: דוקא זה המקטין את עצמו הוא באמת הגדול.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

מהלכות ערב פסח שחל בשבת

השנה ערב פסח חל בשבת קודש, דבר שאינו קורה לעיתים קרובות ודורש התארגנות והכנה כדי להיכנס לחג מוכנים ולשמור על כשרות חג הפסח ומצוות עונג שבת.

א. תענית בכורות מוקדמת ליום חמישי. ורגילים להשתתף בסעודת מצווה כברית מילה או סיום מסכת ולפטור עצמם. אם צם, לא יאכל עד שיבדוק חמץ, אך מותר לשתות או לאכול לפני הבדיקה פירות או מזונות פחות מכביצה. יש לזכור לעשות מכירת חמץ כדת עד יום חמישי.

ב. בלילה שלפני ערב פסח בודקין את החמץ, והשנה מקדימים ליום חמישי בלילה (ליל שישי). וחייבין לבדוק מיד בתחילת הלילה. ואסור להתחיל לאכול או לעשות שום מלאכה חצי שעה קודם הלילה: אין בודקין אלא בנר של שיעור יחיד. ולא בנר קלוע משום דהוי כאבוקה. קודם שמתחיל לבדוק יברך בכונה ובשמחה "על ביעור חמץ", ויתחיל לבדוק היטב:

ברוך אתה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בְּעוֹר חָמֶיז:

ואע"פ שעתה עדיין אינו מבערו, מכל מקום מברך על ביעור, לפי שמיד לאחר הבדיקה יבטל את החמץ שאינו ידוע לו, והוא הביעור לחמץ שאינו ידוע לו, (ואפילו ששנה זו הביטול הסופי הוא ביום שבת בבוקר). ולא יפסיק בין הברכה לתחילת הבדיקה.

ג. אחר הבדיקה יבטל החמץ, והוא מצות עשה דרבנן. וצריך להבין את ענין הביטול, שהוא מפקיר את כל החמץ שברשותו שלא ראהו. ומלת "חמירא" כוללת חמץ ושאור: ואחר כך יאמר בקול שלוש פעמים:

כָּל חָמִירָא דְאִיכָא בְּרִשּׁוֹתֵי. דְּלֹא חֲזִיתִיהּ וְדְלֹא בִיעַרְתִּיהּ, לְבָטֵל וְלֹהֵי [בפעם השלישית נכון להוסיף: הַפְּקֵר] כְּעַפְרָא דְאַרְעָא: ופירושו בלשון הקודש: כָּל חָמֶיז וְשֹׂאֵר שֵׁישׁ בְּרִשּׁוֹתֵי, שְׂלֵא רְאִיתִיו וְשְׂלֵא בִיעַרְתִּיו, יִתְבָּטֵל וְיִהְיֶה [הַפְּקֵר] כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

ד. שורפים את החמץ ביום שישי עד השעה 11:30, ניתן להשאיר מזון שתי סעודות עבור ליל שבת וסעודת הבוקר, וכדאי פיתות או לחמניות שאינם עושים פירורים רבים. סוף זמן אכילת חמץ בשבת בבוקר עד השעה: 10:00 בבוקר. את הנותר יש להשליך לפח האשפה מחוץ לביתו או לשירותים. אחר כך יאמר הביטול כדלעיל עד השעה 11:30.

ו. טוב ורצוי שכל המאכלים לשבת יהיו כשרים לפסח ולאכול בכלים חד פעמיים. ויש נוהגים שאינם משאירים חמץ כלל ובעיקר במקום בו יש ילדים קטנים. ולחם משנה יעשו על מצה עשירה שנילושה במי פירות או במצת מכונה שלימה כשרה לפסח מטוגנת וכך לא יעברו על המנהג שלא לאכול מצה קודם ליל הסדר. ובליל הסדר יקפידו על מצה שמורה עבודת יד שבה יוצאים ידי חובה.

ז. ערב שבת מדליקים נר נשמה גדול ממנו ידליקו במוצאי שבת את נרות החג ועליו יבדילו בקידוש ליל חג הפסח. אין להכין משבת לחג. ובצאת החג יאמרו: המבדיל בין קודש לקודש ויכינו לסעודת החג.

לוה טבילת כלים

כלי העשוי:	דינו:	חובת טבילה בברכה:	טבילה בלא ברכה:	אין צריך טבילה:
אלומיניום בדיל, ברזל, דורלקס, זהב, זכוכית כסף, מתכת נחושת נירוסטה עופרת פלדה פירקס קריסטל *** אמאייל טפלון *** ניילון פורצליין פלסטיק *** אבן חרס חרסינה עץ עצם קרמיקה *** טרמוסים: מטביל אך אין לברך עליהם מספק.	מברך ומטביל *** מטביל ולא מברך *** פטור (א) *** פטור *** (א) יש מחמירים לחייבים טבילה, ועכ"פ אין לברך עליהם.	חובת טבילה בברכה היא דוקא לכלים שמושתמשים בהם למאכל ולמשקה כשהם ראויים לאכלם ולשתותם מיד, דהיינו בלא שום תיקון נוסף כגון: בלנדרים, גביעים, דודים טוסטרים (לקליית פרוסות לחם) כוסות, כיסוי הקדירות כפות, כפיות, מזלגות מחבתות (חוץ מטפלון) מיקסרים (החלקים הנוגעים במאכל) מסננות, מצקות, סירים סכינים לחיתוך לחם ירקות ופירות צלחות, קומקומים, קערות רשתות לצלייה, שפודים, תבניות.	ואלו הצריכים טבילה בלא ברכה: כלי לישת בצק כלי שריית הבשר מליחתו והדחתו. - מחבת "טפלון" - מטחנת בשר - פטיש לרידוד - שניצל וכדו'. שים לב: יש כלים שנמכרים בארץ של "סולתם" "נעמן" וחברות אחרות שיש עליהם מדבקות שכאילו הם תוצרת הארץ ולמעשה הם תוצרת חו"ל. אם אתה יודע שהם ודאי תוצרת הארץ - אינם צריכים טבילה. ואם אתה מסופק בזה - תטביל אותם בלי ברכה.	ובכלים שאין המאכל עצמו נוגע בהם, אין צריך טבילה כלל: - חצובה (כיריים) - מגשים שאין מניחים עליהם את המאכלים אלא בתוך צלחות על גביהם. - פותחן בקבוקים וקופסאות - פלאטה של שבת בכלי העשוי מאבן, חרס, חרסינה, עץ, עצם, וקרמיקה והם מצופים בדברים החייבים טבילה, יש בזה כמה חילוקים, ולכן צריך להטבילם בלא ברכה. וכן בהיפך, דברים החייבים בטבילה המצופים בדברים שא"צ טבילה.

קודם הטבילה יאחו הכלי בימינו ומברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו

במצותיו וצונו על טבילת כלי:

ועל שני כלים או יותר, הנוסח:

על טבילת כלים:

יטביל מיד בסיום הברכה את הכלי ללא הפסק, ודי בהטבלתו פעם אחת, אלא אם כן חושש שלא הגיעו המים לאיזה מקום.

מהלכות חודש ניסן

א. "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה". רובו של החודש ימים טובים: בראש חודש ניסן הוקם המשכן וי"ב יום הקריבו הנשיאים את קרבנם, בו נגאלו ממצרים ובו עתידין להגאל. ולכן יש בו הלכות מיוחדות.

ב. "שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום". על כן חובה על כל איש ישראל לשנן לעצמו היטב במשך ימים אלו יום יום את ההלכות הקשורות לחג הפסח. ולהתחיל גם בניקוי הבית ובנקיית מוצרים לפסח.

ג. גם אם אדם למד את ההלכות האלו בשנים עברו, ישוב ללומדם בכל שנה מפני שהשכחה מצויה. ועוד טעם יש בזה, שכל הלומד הלכה - בורא מלאך השומרו שלא יכשל בה. החיוב ללמוד הלכות קודם החג הוא גם על יחיד וגם על ציבור, אלא שהציבור לא צריך לבטל סדר לימוד קבוע עבור זה, ודי בכך שיקצרו מעט מסדר לימודם הרגיל, וילמדו בו הלכות פסח.

ד. אין אומרים תחנון ונפילת אפים בכל חודש ניסן. שרובו ימים טובים בגלל הקרבת הנשיאים, וימי הפסח. אין אומרים "צדקתך" בשבת במנחה. וכן הדין בכל שבתות השנה, אם אין אומרים תחנון באותו יום אילו היה חול, אין אומרים "צדקתך" באותה שבת. אין אומרים "למנצח יענך" ו"תפילה לדוד" כל החודש. והאשכנזים אומרים "למנצח יענך" כל החודש חוץ מערב פסח שלא אומרים.

ה. בראש - חודש ניסן הוקם המשכן, והנשיאים הקריבו את קרבנם בחנוכת המשכן, כל נשיא הקריב יום אחד, ולכן נוהגים לקרות בפרשת הנשיאים מיום ראש-חודש ניסן.

ו. קמחא דפסחא - מנהג קדום ועתיק יומין אשר נהגו בו ראשונים ליקח חיטין ולחלקן לעניים כדי לסייע בידם בהוצאות החג המרובות. וכיום נוהגים ליתן מעות לאגודות המתעסקות בחלוקת מוצרי מזון לנזקקים. יש להדגיש, כי יש פוסקים אשר נתנו למנהג זה תוקף של הלכה, ובזוהר הקדוש האריך בעונשו של הסועד בחג ואין דעתו על העניים. ודבר זה הוא חיוב על כל אדם, ואינו חומרא או חסידות בלבד.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרשאות: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עוז בן עישה. תקוה בת עזיהו. אלנה בת גיא. אסתר בת זרבה. מול בת ענלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן בן מכלל. שמעון אורלי. יצחק דרעי הי"ו. לחצות נעדי צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יעקב בנציון. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמריס אטיאס. אורן מועלם. אליהו מייטו. דוד גרוסברג. עמוס דמרי. רוי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זק בן סוליקה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסוליקה שושן. נדירה שמעון. יפה וגורי. לויט שבת. חנה יצחקי. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליזה בת פריחה. מרים קדושים. תריצה זיגדון. אסתר וענבר נחום. דן ונועה אורע. דניאל אלמליח. יצחק ולאח אסטרנו. אליהו אדרי. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברגר. נעיה בת מנודה. עליזה מועלם. עליזה כהן. שרה אורליא. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיכאל ועקני. חסיבה ששמוטש. עישה דהן. ברכה סופן. כמיסה דדי. כמיסה כהן. אליס טובול. אילה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריץ, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה